

Yvonne Kroonenberg: 'Wees blij dat je ze nog hebt' Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam 2014. ISBN 978904502690 (Ouderenzorg/PO/AG/1) Zie ook www.atlascontact.nl

Soort boek/ziekte/stijl:

In dit boek laat Yvonne Kroonenberg mensen aan het woord die voor hun stokoude ouders zorgen en deze stokoude ouders zelf. Mantelzorgers zorgen vaak voor oude mensen, kinderen, vaak zelf al oud, kleinkinderen, partners en natuurlijk daarnaast ook verzorgers. Yvonne Kroonenberg licht in dit boek toe hoe verschillende mensen verzorgen en hoe de ouders daarop reageren. Ze schrijft over dankbare en ondankbare senioren, verpleeghuisbewoners, verpleeghuiswerknemers, kinderen en kleinkinderen. Het boek gaat over liefde, wanhoop, opoffering, boosheid, blijheid, zorgen. Om erachter te komen wat mensen die ermee te maken hebben vinden van hun ervaringen, verdiepte ze zich in het onderwerp, las zich in, sprak met de ouderen en hun familie, liep mee in een verpleeghuis, sprak deskundigen. Aan het eind bespreekt Yvonne Kroonenberg hoe idealiter in de toekomst een wijk, waar steeds meer bejaarden komen te wonen, er uit zou moeten zien. Een mooi boek van 185 pagina's waarin vele aspecten die aan ouderenzorg zitten, worden belicht.

Over de schrijfster:

Zie ook: <http://www.yvonnekroonenberg.nl/> : Yvonne Kroonenberg werd in 1950 geboren in Amsterdam en woont daar ook. Zij is de derde dochter uit een gezin met vier kinderen, studeerde psychologie, werkte vijf jaar als psychotherapeute, maar maakte van het schrijven haar hoofdbezigheid. Naast stukken in tijdschriften en boeken voor kinderen heeft Yvonne Kroonenberg vele boeken geschreven over de liefde, familiebanden en alles wat er verkeerd kan gaan tussen mannen en vrouwen. Zo schreef zij het boek: 'Alles went, behalve een vent' of 'Het zit op de bank en het zapt'. Bovendien treedt zij op met haar jongere broer Philip, een singer-songwriter, op in kleine theaters en bibliotheken. Yvonne Kroonenberg is niet getrouwd, heeft geen kinderen, maar wel een 'verloofde' (zoals ze haar partner steevast noemt), een hond, een kat, een muis, een aquarium en een verzorgpaard.

Korte bespreking:

Zoals vele boeken van Yvonne Kroonenberg begint ook dit boek met een opvallende verhaal of een boodschap. Dit boek start ze met de dood van haar vader. De familie werd door zijn dood overdonderd, wisten niet hoe ze een begrafenis moesten organiseren, waren daar ook niet mee bezig. Na een week werd haar vader opgehaald uit het ziekenhuis en begraven, maar een uitvaart bijeenkomst was er niet. Haar moeder vond dat feitelijk een hele goede gang van zaken, maar Yvonne Kroonenberg betreurt het achteraf dat niet meer mensen afscheid van hem hebben kunnen nemen.

Deze beschrijving blijft hangen. Kroonenberg komt daarna met vragen die ze vervolgens in dit boek onderzoekt, en toelicht met verhalen van mensen die ze heeft gesproken, en kennis die ze heeft opgedaan: hoe is het om te zorgen voor ouders/partners, op oudere leeftijd als je ze nog wel hebt? Hoe wordt er gezorgd? Hoe is het om ouder te worden? Zijn ouderen te troosten? Hoe kijken deze ouderen aan tegen het

ouder worden? Hoe gaan ze om met verval? Hoe zit hun dag invulling eruit en wat vinden ze ervan? En hun verzorgers? Kunnen die het aan? Ergeren ze zich aan hen, en kan dat eigenlijk wel? Wat is er te vinden in verzorgings- en verpleeghuizen? Hoe wordt er aangekeken tegen de dood, omgegaan met de dood, euthanasie? Kortom vele vragen die door de voorbeelden en toelichtingen van de personen die aan het woord gelaten worden veel stof tot discussie opleveren.

Die zorg voor hulpbehoevende ouderen levert voor de kinderen/partners druk op. Dan wordt vaak duidelijk hoe de verstandhoudingen tussen ouders en kinderen zijn. De ouders zijn niet altijd dankbaar en aardig, de kinderen kunnen niet altijd emotioneel en fysiek opbrengen wat hun ouders vanzelfsprekend vinden. En ook verzorgenden staan vaak onder druk, lichten toe hoe ze tegen de zorg aankijken, hoe ze verzorgen. Kroonenberg kijkt ook naar de zorg en het leven in verpleeghuizen, verwijst daarbij onder andere naar boeken die Bert Keizer en Anne Mei The. Zij hebben geschreven over moeilijke situaties in deze laatste levensfase, verschillende manieren waarop verzorgenden met hun banen omgaan en de impact daarvan op het leven van mensen in verzorg- en verpleeghuizen.

Dat alles illustreert dat de plannen van de overheid om mantelzorgers of burens nog meer voor hun ouders/ burens te laten zorgen niet zomaar kan, uit de hand kan lopen, mishandeling tot gevolg kan hebben, brandjes, ongelukjes, eenzaamheid. Aan het eind van het boek beschrijft Kroonenberg de droom die ze heeft over hoe idealiter de ouderdom beleefd zou moeten worden en georganiseerd zou moeten zijn. Want, zo schrijft zij, ouderdom is geen ziekte. In een interview in het NRC van 17/18 mei zegt ze het zo:

“Mijn droom is dat er elke stad, in iedere buurt, huizen zouden staan waar oude mensen naartoe kunnen om andere mensen te ontmoeten. Wie niet meer goed ter been is, wordt er naartoe gebracht met een busje. Er worden gymnastieklessen gegeven, films gedraaid en wie er toe in staat is, zou wat werkkunnen doen. Kinderen helpen met huiswerk. Koken. Koffiezetten. Voor wie werkelijk niet meer voor zichzelf kan zorgen zouden er woongemeenschappen moeten komen, van vijftien mensen ongeveer, met een paar ervaren vaste krachten. Vrijwilligers, familie, studenten, werklozen- iedereen wordt aangemoedigd om eens binnen te lopen en te kijken of er iets te doen is in ruil voor een maaltijd, of een paar euro die je gewoon in je zak mag steken. Een boodschapje doen met iemand, een wandelingetje maken, de krant voorlezen, een spelletje doen. Door alle wetten en regels is dat nu vrijwel onmogelijk. Intussen gaat er een fortuin op aan fraudepreventie en regelgeving. Die kolos aan overkoepelende organen die we hebben gecreëerd moet eerst onttakeld worden. Als dat onmogelijk is, dan wil ik dat de dienstdoende minister wel eens horen uitspreken.”

Wat viel op:

Dit is een boek waarmee de discussie gevoed wordt over wat een goede ouderdom en de daarbij behorende ouderdomszorg inhoudt. Kroonenberg roept niet alleen veel vragen op rondom onderwerpen die met ouder worden te maken hebben, ze levert ook suggesties voor verbetering van zorg en leven.

Wat willen ouderen en hoe ziet de zorg die daarbij hoort eruit? Kan dat verwezenlijkt

worden, wat moet in ieder geval anders? De manier waarop nu voor ouderen gezorgd wordt houdt niet over. Hoe zullen de babyboomers die nu ouder worden hun wensen kenbaar maken en verwezenlijken?

Citaten:

Pag.18: 'Wat ben je laat,' is de opmerking die professionele thuiszorgers iedere dag ten minste vijf keer te horen krijgen. 'Ja maar meneer dinges, u bent niet de enige hoor!' antwoordt het meisje of de jongeman die komt helpen monter. Dat is voor iemand die niet anders te doen heeft dan op de klok kijken of er al iemand komt, geen betekenisvolle verklaring. Dus moppert hij of zij de volgende dag weer net zo hard. Daar trekt de thuishulp zich niets van aan, want die heeft een cursus Bejegening gevolgd. Daar leer je klam en vriendelijk te blijven, al doet de cliënt nog zo lelijk. maar voor familieleden, die geen diploma Omgang met Bejaarden hebben, is dat geklaag ondermijnd. Ze zijn met goede moed aan de mantelzorg begonnen, maar op een dag kunnen ze niet meer.'

Pag.27: 'Veel verhalen gaan over de dwingende gewoontes van oudere mensen.'

Pag.48: 'Zouden er nog meer leuke oude mensen bestaan? Vroeg ik me inmiddels af. 'Ja hoor,' zei mijn yogaleraar, 'mijn oma. Die is achtentachtig en ze rijdt nog auto en als het moet, slingert ze ook nog een krat bier in de kofferbak.' 'Zij is zelfstandig, dat telt niet,' weerlegde ik, het gaat om hulpbehoevende senioren.' Maar deze grootmoeder heeft wel degelijk thuishulp, voor haar steunkousen en voor de douche.'

Pag.57: 'Deze Drentse vader is lief, maar evengoed een dagtaak voor zijn dochter. Zo zijn er meer.'

Pag.92-93: 'Hij legde uit hoe een verpleeghuisafdeling teloor kan gaan: 'Wanneer er een slechte sfeer heerst, worden de bewoners rusteloos en denken de hele dag dat ze naar de wc moeten. Ze gaan roepen en dwingen. Ze willen niet blijven zitten en vallen uit hun stoel. Daardoor heeft het personeel het druk en begint te snauwen. Het werk wordt te zwaar, er is ziekteverzuim, waardoor anderen nog harder moeten werken.' Die weten niet waar de spullen liggen, ze verliezen tijd met zoeken en dan blijft er nog alleen voor de allernoodzakelijkste handelingen tijd over.'

Pag.142: 'Cyrille Offermans, boekenrecensent, journalist, heeft een klein boek over de teloorgang van zijn moeder geschreven. Van een scherpe intelligente vrouw, die mensen verbeterde als ze het Nederlands verhaspelden, raakte ze door de ziekte van Alzheimer in verval, tot er nog maar een broos en boos vrouwtje in een rolstoel zat. In zorgvuldig gekozen, sobere bewoordingen vertelt Cyrille Offermans op de eerste bladzijden van zijn boek hoe hij zijn moeder aantreft op de afdeling: zonder gebit, want dat is kwijt, en met de bril van iemand anders op haar neus. Hij kan zijn verontwaardiging en ongerustheid goed formuleren, maar dat maakt geen bal uit. Niemand luistert. Even machteloos als

mijn vriendin moet hij de lange weg naar zijn moeders graf afleggen, vechtend tegen het protocol, tegen overbelaste, soms incompetente verzorgers, terwijl hij aanziet hoe zijn moeder lijdt.'

Recensies/extra:

<http://www.atlascontact.nl/boek/wees-blij-dat-je-ze-nog-hebt/>

'Zeer persoonlijke, belangrijke en herkenbare verhalen over de ouderenzorg, die noodgedwongen steeds meer op naasten leunt.' – Margriet

'Wat Kroonenberg heeft geschreven in haar heerlijk soepele proza is een eerlijk boek, een dapper boek, waar haar onverwoestbare levensmoed prachtig in doorklinkt. Hoe onverwoestbaar die levensmoed is blijkt in het laatste hoofdstuk waarin zij voor zichzelf een recept verzint waarmee zij al deze ellende in haar eigen geval de baas hoopt te blijven.' – Bert Keizer

'In één dag uitgelezen. Ontroerend, herkenbaar en soms moest ik hardop lachen.' – The Readshop Buitenpost

http://lezentv.nl/articles/1042/Yvonne_Kroonenberg_Wees_blij_dat_je_ze_nog_hebt